

Άριθμ. Πρωτ.: Φ.1/3/519

Έν Καισαριανή τῆ 2α Σεπτεμβρίου 2021

Ε Γ Κ Υ Κ Λ Ι Ο Σ 245η

Πρός

τό πλήρωμα τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως μας

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί

Εὐλογημένοι Χριστιανοί

Χαίρετε ἐν Κυρίῳ

Τήν Κυριακή 12 Σεπτεμβρίου 2021, πρό τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ σύμφωνα μέ τήν ὑπ' ἀριθμόν 2556/5.7.1993 Ἐγκύκλιο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἐπιτελοῦμε τήν μνήμη τῶν Ἐθνοϊερομαρτύρων Μητροπολιτῶν Σμύρνης Χρυσοστόμου, Μοσχονησιῶν Ἀμβροσίου, Κυδωνιῶν Γρηγορίου, Ἰκονίου Προκοπίου καί Ἐπισκόπου Ζήλων Εὐθυμίου καί τῶν λοιπῶν Κληρικῶν καί Λαϊκῶν πού ὑπέστησαν βίαιο καί μαρτυρικό θάνατο κατά τήν Μικρασιατική Καταστροφή (1922). Κατά τό διανυόμενο ἔτος συμπληρώνονται 99 χρόνια ἀπό τά θλιβερά γεγονότα ἀπό τῆς ἐπισυμβάσης κατά τά τέλη τοῦ Αὐγούστου τοῦ ἔτους 1922 Μικρασιατικῆς Καταστροφῆς, ἀπό τοῦ διωγμοῦ τῶν Ἑλλήνων Πατέρων μας ἀπό τίς ἐστίες τους καί τούς τόπους τους στή Μικρά Ἀσία, ὅπου οἱ Ἕλληνες ἦσαν ἐγκατεστημένοι ἐπί τρεῖς χιλιάδες καί πλέον ἔτη.

Ἡ ἐπέτειος αὐτή μᾶς δίδει τήν ἀφορμή νά συλλογισθοῦμε καί νά ἐμβαθύνουμε στά γεγονότα, νά διδαχθοῦμε, ἀλλά καί νά θυμηθοῦμε τούς μάρτυρες, τά θύματα, τούς διωγμούς, τίς ἀπειλές, τίς καταστροφές οἱ ὁποῖες ἔγιναν, τίς ζωές τῶν ἀθῶων Ἑλλήνων οἱ ὁποῖες ἐχάθησαν.

A- Προσεγγίζοντες στοχαστικῶς καί θεολογικῶς τά γεγονότα αὐτά, τά ὁποῖα σημάδεψαν τήν πορεία τοῦ νεωτέρου Ἑλληνισμοῦ ἀκοῦμε τά λόγια τοῦ ἀποστόλου Παύλου πού διδάσκει, ὅτι *“οὐκ ἔχομεν ὧδε μένουσαν πόλιν”* (Πρός Ἑβραίους ιγ',14) καί τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, ὅτι εἴμεθα *“πάροικοι καί παρεπίδημοι ἐν γῆ ἀλλοτρίᾳ”* (Α' Πέτρου β',11) διό καί τήν *“μέλλουσαν ἐπιζητοῦμεν”* (Πρός Ἑβραίους ιγ',14) πόλιν.

Ὁ χριστιανός ζεῖ μέ τήν προοπτική τῆς οὐράνιας πατρίδας καί αἰώνιας πόλης, γιά τήν ὁποία συνεχῶς ἐτοιμάζεται. Αὐτή τήν οὐράνια πατρίδα καί πόλη ἀποδέχεται ὁ πιστός. Εἶναι οὐρανοπολίτης, ὡς μέλος τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, δηλαδή τῆς Ἐκκλησίας, ἔχει ὑπερβεῖ τίς ἐθνικές καταβολές του.

B- Ὡστόσο ὁμως κατά τόν ἐπί τῆς γῆς *“χρόνον τῆς παροικίας ἡμῶν ”* (Α' Πέτρου α', 17) συνδεόμαστε μέ τόν τόπο, στόν ὁποῖο γεννηθήκαμε καί στόν ὁποῖο μεγαλώσαμε, ἐργαστήμακε καί ζήσαμε.

Ἔτσι ἡ Ἁγία Γραφή ὀνομάζει τήν Καπερναοῦμ *“ἴδιαν πόλιν”* τοῦ Ἰησοῦ, (Ματθαίου θ',1). Ὁ Ἰησοῦς ἐκλήθη Ναζωραῖος ἀπό τήν πόλη Ναζαρέτ, στήν ὁποία διῆλθε τό μεγαλύτερο μέρος τῆς ἐπιγείου ζωῆς Του (Ματθαίου β', 23).

Ἀκόμη ἡ Γραφή διασώζει τό ὄνομα τῆς πόλεως, ἀπό τήν ὁποία κατάγονταν μερικοί τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων. Καπερναοῦμ εἶναι ἡ πόλη *“ Ἀνδρέου καί Πέτρου ”* (Ἰωάννου α', 45). Καί ὁ Σίμων ὡς καταγόμενος ἀπό τήν Κανά ἐπονομάζεται *“Κανανίτης ”* (Ἰωάννου ι', 4). Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἐπικαλεῖται καυχώμενος τήν

καταγωγήν του λέγοντας “*ἐγὼ ἄνθρωπος μὲν εἰμί Ἰουδαῖος Ταρσεύς*” (Πράξεων κα',39).

Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἐνῶ ὁ πιστὸς ἀποβλέπει πρὸς τὴν αἰώνια πατρίδα συνδέεται καὶ μὲ τὴν ἐπίγεια πατρίδα του κατὰ τὴν θαυμαστὴ διφυΐα. Ἡ ἐπίγεια πατρίδα σφραγίζει τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἐπίγεια διαδρομὴ καὶ πορεία του.

Ἔτσι καὶ οἱ θυσιασθέντες Πατέρες μας ἐκλήθησαν Μικρασιάτες, διότι ὄχι μόνο κατάγονταν ἀπὸ τὴν Μικρασία, ἀλλὰ καὶ διότι ἦσαν φορεῖς τοῦ Μικρασιατικοῦ πολιτισμοῦ, ὁ ὁποῖος ἔφερε καὶ φέρει δύο ἔντονες ἐπιδράσεις, αὐτὲς τοῦ Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ Χριστιανικῆς πίστεως.

Γ-“*Κρίμασιν οἷς Κύριος οἶδεν*”. Ὁ Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἱστορίας ὁ ὁδηγῶν καὶ κατευθύνων τὰ πάντα στὸν τελικὸ σκοπὸ καὶ προορισμὸ τους ἐπέτρεψε αὐτὴ τὴν περιπέτεια τῶν πατέρων μας. Δὲν δυνάμεθα νὰ ἐξερευνήσουμε τοὺς λόγους, γιὰ τοὺς ὁποίους ὁ Θεὸς ἐπέτρεψε ὅλα αὐτά.

Στοχαζόμενοι ὁμως δυνάμεθα νὰ θέσουμε σὲ μία τάξη τοὺς συλλογισμοὺς μας, ὡς ἐξῆς:

α- Ὁ Θεὸς δὲν ἀναπαύεται στὴν ἀπώλεια καὶ στὴν καταστροφή. Γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ καὶ δὲν τὴν ἐπιθυμεῖ. Ἄλλοι εἶναι αὐτοὶ οἱ ὁποῖοι θύουν καὶ ἀπολύουν. Στὸ ἐρώτημα, γιατί ὁ Θεὸς δὲν ἐμποδίζει τὸ κακό, οἱ Πατέρες μᾶς διαφώτισαν διδάσκοντας, ὅτι ἀφ' ἑνὸς μὲν, διότι σέβεται τὴν ἐλευθερία τῶν πλασμάτων Του καὶ ἀφ' ἑτέρου δέ, διότι ὁ ἴδιος δύναται νὰ θεραπεύσει τίς πληγὲς τῶν κακῶν, τίς συνέπειες τῆς ἁμαρτίας.

β- Ὁ Κύριος καὶ Θεὸς μας προνοεῖ ἀγαθὰ γιὰ μᾶς, ἔστω καὶ ἐάν διερχόμεθα διὰ πειρασμῶν καὶ δοκιμασιῶν. Ὡστόσο ἔκεῖνος ἀποβλέποντας

στό μεῖζον ὄφελος διοικεῖ λυσιτελεῶς τόν κόσμον καί τήν ζωή μας. Ὁ Ἅγιος Πατέρας μας Γρηγόριος ὁ Νύσσης ἐρμηνεύοντας τίς πολλές ἀπό τίς παράδοξες γιά τήν ἀνθρώπινη λογική ἐνέργειες τοῦ Θεοῦ δίνει μίαν ἀπάντηση, ἡ ὁποία ικανοποιεῖ πάντως τήν σκέψη μας, ἀναφέρει “ *πρός σκοπόν τόν βελτίονα* “. Ἐξ ἄλλου παρόμοια ἀπάντηση γιά τά δεινά πού ὑφιστάμεθα, τίς διώξεις καί τίς κακουχίες μας, δίνεται καί ἀπό τόν Ἀπόστολο Παῦλο στήν πρὸς Ἑβραίους ἐπιστολή του “ *τοῦ Θεοῦ κρεῖττον τι προβλεψαμένου* ” (Πρὸς Ἑβραίους ια΄, 40) δηλαδή «ὁ Θεός ἔχει προβλέψει κάτι καλύτερο γιά μᾶς».

γ-Ὁ Κύριός μας θέλει νά Τόν ἐμπιστευόμαστε ἀπόλυτα καί νά ἐφαρμόζουμε ἐπακριβῶς τό θέλημά Του. “ *Ἐπέρριψον ἐπί Κύριον τήν μεριμνά σου* ” (Ψαλμός νδ΄, 23) (πᾶσαν τήν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρρίψαντες ἐπ’ Αὐτόν Α΄ Πέτρου ε΄, 7) προτρέπει ἡ Γραφή καί ἡ Ἐκκλησία ἐνέταξε τήν προτροπή αὐτή εἰς τήν προσευχή της “ *ἐαυτούς καί ἀλλήλους καί πᾶσαν τήν ζωήν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθόμεθα* ”.

Ἡ σημερινή 99^η ἐπέτειος, ὅμως ὡς ἐλέχθη μᾶς θυμίζει καί τούς μάρτυρες τῆς πίστεως, τούς πιστούς, τούς κληρικούς καί τούς Ἁγίους μας, οἱ ὁποῖοι μέ σθένος ὑπερασπίσθηκαν τά χριστιανικά ἰδεώδη, τήν πίστη τῆς Ἐκκλησίας μας καί τόν πολιτισμό τους μέ βάση τίς προαναφερόμενες πνευματικές ἀρχές καί ἐπιταγές τῆς Ἐκκλησίας μας. Αὐτές τούς ἐνέπνευσαν, τούς στήριξαν καί τούς ἔδωσαν ἀντοχή, ὑπομονή καί δύναμη γιά νά ὑπομείνουν τά φρικτά βασανιστήρια καί τούς διωγμούς. Γι’ αὐτό δέν λησμονοῦμε.

1. Τόν Ἐθνοϊερομάρτυρα Ἅγιο Χρυσόστομο, Μητροπολίτη Σμύρνης.

Ὁ γενναῖος καί θεῖος αὐτός Ἱεράρχης παρεδόθηκε ὡς ἐξιλαστήριο θῦμα στό μαινόμενο ἐναντίον του τουρκικό ὄχλο, ὁ ὁποῖος δεινῶς προπηλακιζόμενος ἀνεσκολοπήθη βάνουσα καί φρικτά τήν 27ην Αὐγούστου 1922 καί θυσιάσθηκε ὡς ἱερεῖο ἄμωμο καί ἐκούσιο, ἀπαξιώνοντας νά δεχθῆ τήν προσφερθεῖσα σ' αὐτόν διάσωση μέ τήν φυγή, διότι βάρυνε στήν ἀρχιερατική συνείδησή του ὁ λόγος τοῦ Κυρίου: *“ὁ ποιμήν ὁ καλός τήν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων”* μόνον δέ *“ὁ μισθωτός φεύγει, ὅτι μισθωτός ἔστι καί οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων”* (Ἰωάννου ι', 12-13).

2. Τόν Μητροπολίτη Κυδωνιῶν Γρηγόριο.

Ὁ Μητροπολίτης ὡς πατήρ καί προστάτης διατελῶν τοῦ ποιμνίου του ἔσωσε πολλούς πιστούς φυλακισμένους καί μελλοθανάτους. Φυγάδευσε δέ τό μέγιστο μέρος του ποιμνίου του σέ ἀσφαλεῖς τόπους ἔξω τῶν τουρκικῶν ὁρίων. Συγκακουχούμενος ὁ ἴδιος μετά τῶν περιλειπομένων ὁδηγήθηκε σέ ἐξορία μαζί τους τόν Ὀκτώβριο τοῦ ἔτους 1922. Ἐνῶ δέ ἀνοίχθηκε λάκκος ἀπό τοὺς ἐχθρούς του γιά νά τόν θάψουν, ἐνῶ ζοῦσε ἀκόμη, ξεψύχησε ἐξ ἐγκεφαλικῆς συμφορήσεως, τελειωθείς ἐν Κυρίῳ τήν 3ην Ὀκτωβρίου 1922.

3. Τόν Μητροπολίτη Μοσχονησίων Ἀμβρόσιο.

Τόν Σεπτέμβριο τοῦ 1922 μαρτύρησε ἀφοῦ βασανίσθηκε διά πεταλώσεως τῶν ποδιῶν του καί κατατεμαχίσεως τοῦ σώματός του. Μαζί του συνεμαρτύρησαν καί οἱ ἱερεῖς καί ἄλλοι πιστοί τῆς Ἐπαρχίας του, *“ἵνα ἀναπαύσωνται ἐκ τῶν κόπων (καί τῶν ὀδυνῶν) αὐτῶν καί τά ἔργα αὐτῶν ἀκολουθεῖ μετ' αὐτῶν”* (Ἀποκ. ιδ', 13) δηλαδή : *«για νά ἀναπαυθοῦν ἀπό τοὺς κόπους τους, καί τά ἔργα τους θά τοὺς ἀκολουθοῦν ὡς συνήγοροί τους»*

4. Τόν Μητροπολίτη Ἰκονίου Προκόπιο.

Ἐπίσης ἐτελειώθη κακουχούμενος λίγο πρὶν τὸ 1922 ἀπὸ πολλὰ δεινὰ πού ὑπέμεινε μὲ θάρρος ὁ ἴδιος καὶ τὸ ποίμνιό του ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Στὸ μέσο μιᾶς τέτοιας καταδυναστεύσεως τοῦ ποιμνίου του καὶ τῶν ποιμένων τοῦ λαοῦ του καὶ τῶν ἀπεγνωσμένων οἰμωγῶν τοῦ πιστοῦ λαοῦ παρέδωσε τὸ πνεῦμα του στὸν Μέγα Ἀρχιερέα καὶ Σωτῆρα Χριστόν, ὑπερασπιζόμενος καὶ συμπάσχοντας μετὰ τῶν στεναζόντων Ἑλλήνων Χριστιανῶν τῆς Ἀνατολίας.

5. Καὶ τὸν Ἐπίσκοπο Ζήλων Εὐθύμιο.

Φυλακίσθηκε ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ εὕρισκόμενος στὴν φυλακὴ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1921 μετέδιδε στοὺς κρατούμενους Ἑλληνες Χριστιανούς μετὰ τοῦ ἀναστασίμου χαιρετισμοῦ καὶ τὸ μήνυμα τῆς ἐθνικῆς ἀναστάσεως, ἐμψυχώνοντας, παρηγορώντας καὶ ἐνισχύοντας αὐτούς. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ὑφίστατο καθημερινὰ ἐπὶ 41 ἡμέρας πολυώδυνα μαρτύρια, ἀπὸ τὰ ὁποῖα ὑπέκυψε στὸν θάνατο τὴν 19ην Μαΐου 1921. Τὶς τελευταῖες ἡμέρες ἔψαλλε μόνος του τὴν νεκρώσιμη ἀκολουθία, ὑπὲρ ἑαυτοῦ. Μετετέθη εἰς τὸν Κύριον ὡς Ἐθνομάρτυρας καὶ Ἱερομάρτυρας.

6. Ἐνθυμούμεθα καὶ τιμοῦμε καὶ τοὺς ἀναρίθμητους νεομάρτυρες κληρικούς καὶ λαϊκούς, ἀγωνιστές καὶ ἀφανεῖς ἄνδρες καὶ γυναῖκες, νέους καὶ γέροντες τοὺς τελειωθέντες κατὰ τὸν Μικρασιατικὸ διωγμό.

Τιμοῦμε σήμερα τοὺς Μάρτυρες καὶ δοξάζουμε τὸν Παντοδύναμο Κυριό μας, διότι μᾶς εὐλόγησε νὰ ζοῦμε σὲ εἰρήνη καὶ μὲ ἀσφάλεια καὶ Τὸν παρακαλοῦμε νὰ σκεπάσει τὸ εὐσεβές Ἔθνος μας καὶ νὰ εὐλογῇ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν μας, *“ὕψῶν κέρασ Χριστιανῶν Ὁρθοδόξων”*.

Μετά πατρικῶν εὐχῶν.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ Δανιήλ.